

Albert László interjúja Dr. Szakály Sándorral, a VERITAS Történetkutató Intézet főigazgatójával (Prof. Dr. habil. Sz. S., az MTA doktora, egyetemi tanár).

2014 elején alakult meg a VERITAS azzal a deklarált céllal, hogy — idézem: „...az elmúlt több, mint másfél-száz esztendő magyar történései kutatását újra- és átgondolva, harag és elfogultság nélkül forduljon a magyar nemzet történetében meghatározó jelentőségű, nem kevés vitát kiváltó — és feltehetően mindenki számára elfogadható konszenzusos eredményt soha nem hozó — események felé”. A VERITAS tehát azon dolgozik, hogy a fent említett időszakon jelentősebb történelmi eseményeit, melyeket szándékosan vagy nem, de félreértelmek, átírtak, azokat helyre tegye.

Tisztelt főigazgató úr, kedves Sándor, hogyan érzed: az intézet 2 és fél éves fennállása alatt értetek-e el ilyen eredményt?

Azt hiszem, ez alatt a 2 és fél év alatt már jelentős eredményeket értünk el. Ha csak arra lett volna elegendő, hogy — mint mondani szoktam — egy zöld mezős beruházásaként beinduljon ez az intézet, talpra álljon, létrejöjjön a struktúrája, összeálljanak a munkatársak, kialakuljanak azok a kutatási irányok, melyeket a bevezető kérdésben említettél, az is elegendő lett volna, de mi ennél sokkal többet tettünk. Ennek bizonyítására elég, ha valaki megismerkedik a honlapunkon — www.veritasintezet.hu — található anyagokkal. Számos olyan kérdés-körrel foglalkoztunk ugyanis, melyek érdeklik a közvéleményt, de ezek nem egy esetben olyan kérdések, amelyekről eltérő vélemények vannak. S ezek az eltérő vélemények azért léteznek nagyon sokszor, mert az 1945 utáni időszakban eléggé pártos hozzáállással közelítették sok kérdéshez. Ha arra gondolok pl., hogy a két világháború közti magyar történelmi időszak, melyet az államfőről csak Horthy-korszaknak hívnak, az gyakorlatilag — és egyszerűen fogalmazva —, leöntetett egy nagy vödör fekete festékkel. Nagyon ritka volt, amikor valaki az alól a fekete festék alól kibújhatott akkoriban. Hozzá kell persze tennem, hogy a '80-as években már mutatkoztak olyan jelek, miszerint néha lehetett már a feketének egy szürke árnyalatával is festeni. Mára pedig ott tartunk — többek közt a VERITAS Történetkutató Intézet munkájának is köszönhetően —, hogy már a szürke különböző árnyalatait is kezdjük tudni használni. Hadd mondjak erre néhány gyakorlati példát: mi azt állítjuk a korabeli források ismeretében, hogy ha nem pusztult el 200 000 magyar katona a Donnán, akkor senki ne állítson ilyet. Ha Magyarország nem üzent hadat a Szovjetunióknak 1941. június 27-én, akkor azt se mondjuk. Ha Horthy Miklóst nem az Országház épületében „grasszáló” és állítólag másokat megfélemlítő „különítményes tisztet”, hanem a legitim és szabad akarátú nemzetgyűlési képviselők választották meg, akkor tessék ezt mondani. Véleményem szerint tehát fontos, hogy belássuk: amit az '50-es és '90-es évek közt tanultunk történelemből, abból sok minden hibás és valótlan, és ezeket nekünk igenis újra át kell tekintenünk, tisztáznunk, rendbe tennünk. Meglátásom szerint a történelemtudomány nem tud egy vagy két esztendő alatt végérvényes feleletet adni mindenre, ezért még sok idő kell ahhoz, hogy

minden vitás kérdést megoldjunk, vagy közelebb hozzunk egymáshoz. De amiben már megbízható eredményt értünk el, azokat az információkat minél előbb be kellene illeszteni a közoktatásba. Hiszen az oktatás területén dől el végső soron, hogy nemzedékek hamis, vagy valós történelmet ismernek-e meg, hogy helyes, vagy helytelen történelemszemléletet tanulnak-e meg. Ma is komoly viták folynak e tekintetben a közoktatásban, mert nem mindegy, hogy valamiről írnak-e a tankönyvek vagy sem, s ha igen, akkor mennyit, és milyen hangsúllyal.

Ez az általad az előbb fekete színű korszaknak jellemzett időszak, az 1939 és 1945 közötti, a modernkori magyar történelem egyik legvitatottabb időszaka. Ebbe az időszakba esnek a zsidó gettósítások és deportálások. Azonban hajlamosak vagyunk arra, hogy ezeket az eseményeket csak magyarországi viszonylatban vizsgáljuk. Vajon milyen képet kapunk, ha összehasonlítjuk ennek az időszaknak a magyarországi eseményeit más országokban történtekkel? Az 1944. előtti 5-6 évre gondolok.

Ez a terület egy örök vitatéma, az a kategória, amire majdnem biztosan mondhatjuk, hogy nem lesz egységes álláspont a közeljövőben. A kérdés persze az, hogy szakzerű vélemények ütköznek-e, és a vitázó felek megmaradnak-e a tudományosság talaján. Én — bár nem vagyok a magyarországi zsidóság történetének szakértője — az általam ismert feldolgozások és korabeli források okán úgy látom, hogy bár Magyarországon 1938 után megjelentek a történetírás és közbeszéd által csak „zsidótörvénynek” nevezett törvények — melyek kétségtelenül korlátozták a zsidóság polgári jogait és gazdasági lehetőségeit —, de a magyarországi zsidóság az ország 1944-es német megszállásáig ezen korlátozó intézkedések mellett is gyakorlatilag életbiztonságban, és részleges vagyonbiztonságban élt. Kétségtelen és sajnálatos, hogy azok ellen a zsidó hadkötelesek ellen, akik a törvények szerint fegyvertelen katonai szolgálatot, azaz munkaszolgálatot teljesítettek, nem egy esetben történtek közvetlen parancsnoki, keretlegényi visszaélések, elítélendő cselekmények. De a 800 000-es magyarországi zsidóság sorsára, helyzetére nem ezek az esetek voltak jellemzők azokban a napokban.

Ha viszont azt vizsgáljuk, hogy ugyanebben az időben a németekkel szövetségesnek tekintett országokban (pl. Szlovákia, Románia, Horvátország), vagy a németek által megszállt országokban, illetve területeken (pl. Lengyelország, Ukrajna, Franciaország, Hollandia, stb.) milyen volt az ottani zsidó közösségek sorsa, akkor azt látjuk, hogy az bizony valóban sokkal tragikusabb volt, mint a magyarországi helyzet. A szlovákoknál, románoknál, horvátoknál német jelenlét nélkül is voltak komoly deportálások és zsidóirtások. Ezek kemény tények, és ezekkel szemben, ezeket tompítandó, emlegetnek olyan valótlanosságokat, hogy pl. a dán király szolidaritásból és tiltakozásul feltűzte magára a sárga csillagot. Nem tűzött az fel magára semmit. De sorolhatnánk a hasonló

eseteket. A tény viszont tény marad, ha beszélnek róla, ha nem: amíg a németek 1944 márciusában meg nem szállták Magyarországot, addig itt több százezer zsidó élt a németek megszállta európai országokhoz képest biztonságban. Ugyanakkor — 1941 nyarától — Európában összességében több mint 4 millió zsidót deportáltak vagy öltek meg. Ez alatt Magyarországon 1944-ig nem történt semmi ilyesmi.

Pedig mi is nyomás alatt voltunk. Hitler 1943-ban újra vehemensen követelte Horthytól Kállay Miklós miniszterelnök menesztését, és a magyarországi zsidókérdés megoldását. Ha jól emlékszem, Horthy akkor mondta azt a sokat vitatott mondatát, hogy *már mindenüktől megfosztottam őket, agyon nem üthetem őket*. Na most, én ezt úgy értelmezem Horthy részéről, hogy ezzel a kétségtelenül túlzó kijelentésével („mindenüktől megfosztottam őket”) fel akarta értékelni az addig tetteket, hogy védje a támadtól a támadottakat. Nem véletlen, hogy azok az európai, németek megszállt országokban élő zsidók, akik megtehették, 1944-ig igyekeztek Magyarországra szökni. Az sem véletlen, hogy angliai és más zsidó szervezetek azt kérték, hogy Magyarország finoman lavírozzon a németekkel, hogy azok lehetőség szerint ne szállják meg az országot, mert akkor életveszélybe kerülne az itteni mintegy 800 000 fős zsidóság. Nekem az a véleményem, hogy a történelmi hűség okán a '44 előtti, de a '44 utáni magyarországi eseményeket is ezeknek a tényeknek a fényében kell szemlélni.

Vannak-e megbízható statisztikai adatok arról, hogy hány magyar önkéntes munkavállaló dolgozott a jobb kereset miatt a háború alatt biztonságban német hadiipari- és egyéb üzemekben, gyárakban, munkatábor-szerű intézményekben? És vajon annak a híre, hogy onnan több ezer magyar munkás küldte haza rendszeresen a birodalmi márkát, hogyan befolyásolhatta az akkori Magyarországon alkotott általános véleményt ezekről a német munkatáborokról, beleértve a német katonai kényszer miatt 1944-ben beindult zsidó deportálások céljáról és veszélyességéről alkotott véleményt is? Tehát amikor beindultak a deportálások, mennyire tartották azt veszélyesnek az emberek, és hogyan tájékoztatták a zsidó tömegeket a zsidó szervezetek vezetői? Éreztek-e végtelen veszélyt?

Én nem tudok pontos adatokat a Németországban dolgozó magyarok számáról. Eltérő adatok vannak közkézen. Ha jól emlékszem, Fábry Zoltán filmet is készített erről a témáról „Magyarok” címmel. Azt hiszem, itt egy néhány tízezres létszámról beszélhetünk. Az viszont igaz, hogy a küztudatban az volt, hogy a magyarországi zsidóságot is dolgozni viszik Németországba. Ezeket a dolgokat, az emberek akkori véleményét, cselekedeteit nem ítélnék meg utólag másként, az események utólagos ismeretében. Amikor ezt az álláspontomat egyesek nehezményezik, akkor én azt szoktam mondani: a magyarországi zsidóság, melynek a létszámát 800 000-re teszik, tehát ha ennyi ember tudta volna előre, hogy mi vár rá, akkor egészen biz-

tosan tett volna ellene valamit, akár valami drasztikusot is. Most utólag azt mondani, hogy miért nem így tettünk vagy úgy tettünk, ez szerintem nem történelmi hozzáállás. Szerintem egy adott esetben, időben csak az akkor ismert információk alapján lehet döntéseket hozni, és később csak az úgy hozott döntésekért lehet valakit felelősségre vonni.

Mit tudtak a zsidó szervezetek vezetői?

Van olyan vélekedés is, miszerint a magyarországi zsidóság vezetői tudtak valamennyit a valóságról. Ezt állítólag az bizonyítja, hogy mivel az eseményeket megfékezni nem tudták, legalább saját magukat, rokonaikat, barátait menekítették. Nekem azonban az a véleményem, hogy nem tudhatták a valóságot. Az, hogy azok, akik megtehették, azok próbáltak menekülni a deportálás elől, az akkor is érthető, ha nem tudtak semmi mást, hiszen elég riasztó lehetett már az is, hogy bizonytalan munkatáborokba viszik őket, tehát nyilván megpróbálták legalább sajátmagukat menteni. Itt azt a kérdést is meg kell említeni, hogy a politikuskok közül, kik mikor tudhatták meg először, mi történik a koncentrációs táborokban. Vajon ki mikor hallott először pl. az elhíresült úgynevezett auschwitz-i jegyzőkönyvről, melyben két onnan megszökött rab írta le az eseményeket. Ebben a témában széles az egyet nem értés. Vannak kollégák, akik olyan állításokra is hajlandók, hogy pl. Horthy már majdhogynem akkor tudott minderről, amikor még nem lehet holokausztról beszélni. Én az ilyen állításokkal nem értek egyet, nem látok erre elegendő bizonyítékot.

Horthy tehát egészen Magyarországon 1944. március 19-i német megszállásáig sikeresen állt ellen Hitlernek, és megvédte a magyarországi zsidókat. Az 1944. március 17-18-i Klessheimi Hitler — Horthy találkozó után (tudjuk, hogy Hitler kérte magához Horthyt), és az ország másnapi német megszállása után Horthyt azonban két komoly ok is kényszerítette arra, hogy végre engedjen a német nyomásnak. A két ok közül egyik kétségtelenül a katonai megszállás volt. De volt egy másik ok is, ami annak ellenére, hogy igen nyomós, valahogy nem eléggé közismert. Hitler ott Klessheimben ugyanis megfenyegette Horthyt: ha a magyar honvédség ellenáll a megszálló német csapatoknak, akkor „kénytelen lesz” Magyarország katonai megszállásába bevonni a román, szlovák és horvát csapatokat is. Történelész szemmel hogyan ítéled meg, milyen hatással lehetett ez a fenyegetés az idős Horthyra, és későbbi döntéseire? Arra az emberre, aki egész politikai pályafutása alatt a trianoni országvesztés korrigálását tartotta a legnagyobb magyar feladatnak?

Adolf Hitler már 1943 őszén — az olasz kiválást követően — utasítást adott a Magyarország megszállására vonatkozó tervek kidolgozására. (Melyet megelőzőtt egy másik terv megfogalmazása, amely Románia megszállására vonatkozott volna.) Felmerült, hogy román, szlovák és esetleg horvát katonai erőt is felhasználjanak a megszálláshoz. A magyar ügyekben szakértőnek tekintett Edmund Veese-mayer — aki 1944. március 19-e után Magyar-

országon „általános” — vagy másként nevezve — „teljhatalmú” megbízott lett, azt mondta, hogy a szomszédos országok részvétele Magyarország megszállása esetén egy olyan „népfrontot” hozhat létre, amiben az illegális kommunistáktól a nyilaskeresztsekig mindenki részt venne. Ettől függetlenül Horthyt persze lehetett fenyegetni a kérdésben jelzettekkel. A találkozáson komoly vita alakult ki közte és Hitler között. Horthy a lemondását emlegette, de végül is kíséretől elfogadta azt a tanácsot, miszerint ha a helyzet marad, akkor ezzel megakadályozhatja, hogy olyan szélsőséges erők kerüljenek hatalomra, amelyek végső romlásba döntik az országot. Ugyanakkor, ha a helyzet változik, államfőként ismét befolyásoló tényezője lehet a politikai életnek. Meg kell jegyezni azt is, hogy Hitler ígéretet tett arra, hogy bizonyos követeléseit teljesítése után a megszálló erők kivonják az ország területéről. Mint tudjuk, ezen ígéretét nem tartotta be és a kormányzó 1944 júliusának elejéig — amikor is felfüggesztette a magyarországi zsidóság deportálását (akkor gyakorlatilag már csak a budapesti létezett) — ténylegesen nem vállalt politikai szerepet. Augusztus végén lépett érdemben, amikor a német kívánságra kinevezett Sztójay Döme vezette kormányt Lakatos Géza kormánya váltotta fel, amely kormány elsőszámú feladata az országnak a háborúból való kivezetése lett (volna).

Szerinted hogyan érezhették magukat a kiugrási kísérletbe beavatott magyar politikuskok, amikor megtudták, hogy mit mondott a két amerikai titkos tárgyalófélfel, Allan Dulles és Royall Tyler az addig Magyarországon meghúzódó kb. 825 ezernyi zsidóval kapcsolatban Baranyai Lipótnak, magyar tárgyalófélfelüknek, amikor az figyelmeztette őket: ha a szövetségesek bombázni kezdenék Mo-ot, vagy hagynák, hogy Németország megszállja Magyarországot, akkor a zsidóság sorsa megpecsételődné. A válasz az volt, hogy: „Ebben a háborúban már úgyszólván véres a kezünk, néhány százezer ember ide vagy oda nem számítana”.

Talán folytassuk azzal, hogy ennek ellenére mire „figyelmeztette” Roosevelt elnök 1944. június 26-i tiltakozó jegyzékében a magyar vezetést: „...Az Amerikai Egyesült Államok kormánya emlékeztetni óhajtja az illetékes magyar hatóságokat arra a súlyos megítélésre, amellyel az Egyesült Államok kormánya a zsidók vagy más kisebbségek üldözését kíséri...”. Ezek egyértelműen cinikus kijelentések, arról árulkodnak, hogy az amerikaiak csak saját érdekeiket nézték. Nincs kegyelem, nincs jóindulat, nincs megértés. Ugyanolyan ez, mint a Japánra ledobott atombombák ügye, ugye arra is azt mondták, hogy nekik csak az számít, hogy azok bevetésével — függetlenül a rombolás és az áldozatok nagyságától — hány amerikai életet mentenek meg. Mi magyarok ezt a lovaciatlan szemléletet sosem vallottuk. De visszatérve a magyar eseményekhez, azt meg kell említeni, hogy 1943. szeptembere óta volt egy megálgapodás Magyarország valamint Nagy-Britannia — és részben az Amerikai Egyesült Államok — között,

miszerint Magyarország megnyitja határait és kilép a háborúból, ha a nevezett két ország hadereje eléri Magyarország területét. Tény továbbá, hogy ezek az országok, bár hadban álló felek voltak Magyarországgal, tényleges katonai tevékenységet nem folytattak egymás ellen egészen a német megszállásig. Addig az „angolszások” repülői átrepültek Magyarország felett, és nem bombázták azt. A magyar királyi Honvédség repülői, légvédelmi csapatai pedig nem lőtték, nem támadták az amerikai és brit légierők gépeit. A másik dolog, ami érdekes, hogy ugyanakkor mind a két hatalomnak érdekében állt, hogy a nyugati arcvonalról a németek erőket vonjanak ki. Ha Magyarországra német csapatok vonulnak be, akkor a tervezett partraszállás esetén nekik ott kevesebb német erővel kell szembenéznük. Ők ugyanis már a nyugati partraszállást tervezték, abban gondolkodtak. Az ő számukra tehát nem a magyarok vagy a nálunk meghúzódó zsidó közösség sorsa számított, hanem szigorúan csak a saját katonai érdekeik. Erről — az angolok és amerikaiak felelősségét is felvető — témáról nemrégiben érdekes könyvet jelentetett meg Borhi László történész kollégánk, Nagyhatalmi érdekek hálójában címmel.

Néhány mondatban légy szíves, ismertsd velünk Horthy és Szálasi viszonyát. Igaz az, hogy Horthy többször is utasítást adott Szálasi mozgalmának a megfigyelésére, ellehetlenítésére, feloszlására, újságuk betiltására, sőt, magát Szálasi is börtönbe csukták már a '30-as évek végén? Mert ha ez, és a fentiek igazak, akkor hogyan tudja bárki is tiszta lelkiismerettel összemosni, egyformán súlyozni Horthy és Szálasi szerepét a magyar zsidóság sorsában?

Én azt gondolom, hogy a két személy szerepét nem lehet összemosni. Szálasi számos esetben nem tartotta be a korabeli törvényeket, és aki a törvényekkel szembe megy, az bűncselekményt követ el, ami lehet politikai bűncselekmény is. Ha jól emlékszem, az 1921. évi III. törvénycikk mondta ki azt, hogy aki a társadalmi és állami rend erőszakos úton való megváltoztatására törekszik, az büntetendő. Erről a törvényről azt mondták egyesek, hogy a kommunisták ellen hozták, de Szálasi esete a jó példa, hogy ez másokra is érvényes volt, más, nem kommunista mozgalmakra is alkalmazták. Persze azt is látnunk kell, hogy a nemzetiszocialista mozgalmak, pártok, melyek aztán nyilaskeresztes párttá, Hungarista mozgalommá alakultak, programjaikba olyasmiket is belevet-

tek, amivel sok ember szemében népszerűkké váltak. Próbálták meglovasítani pl. a szociális elégedetlenséget, azt hangoztatták, hogy Magyarország szociális berendezkedése elavult, amivel sokan egyet is értettek. Gömbös Ernő — Gömbös Gyula néhai miniszterelnök fia — a nyilas-hungarista hatalomátvétel után Szálasi szárnysegéde, pedig azért lett '44-ben hungarista, mert úgy látta, hogy akkor az volt az egyetlen politikai erő, amely a végsőkig ellen fog állni a vörös terjeszkedésnek.

Szálasi egyébként kultikus figurának tekintette Horthyt, és ezért tisztelte. Ennek ellenére, és Szálasi számos próbálkozása ellenére is, Horthy csak egyszer fogadta Szálasi, s akkor is igen rossz véleményt alakított ki róla magának. De azt azért nem gondolom, hogy Horthy adta volna ki az utasítást Szálasi letartóztatására a '30-as évek végén. Ez inkább azért történt, mert mint már említettem, egyszerűen ütközött a fennálló törvényekkel, amit Szálasi folytatott. Az is tény, hogy több katonatiszt, főleg Szálasi évfolyamtársai közül komolyan vették Szálasi, mert tehetséges vezérkari tisztnek tartották. De tény az is, hogy ezeket a tiszteket legalábbis '44. tavasza előtt ezért el is távolították a honvédségből, mert a hivatásos állomány nem folytathatott politikai, pártpolitikai tevékenységet. De választhatók sem voltak, és nem is választhattak.

Összefoglalva tehát, semmiképp nem lehet összemosni a két történelmi személyiség szerepét, még a zsidó deportálás lefolyásának szempontjából sem. Horthy kormányzóságának utolsó hónapjaiban német követelésre és nyomásra a szuverenitását elvesztett országban elindultak a deportálások, amit a kormányzó, amikor alkalma nyílt rá, igyekezett leállítani, sajnos csak rész sikerrel. Szálasi idejében ez másként történt, ő nem erkölcsi, hanem nemzetgazdasági szempontokat nézett, azt mondta a németeknek, hogy a magyarországi zsidók magyar állampolgárok, ezért elsősorban saját országuknak tartoznak munkával. A németek csak nehezen tudták meggyőzni, hogy „adja kölcsön” őket nekik „dolgozni”, amit azzal indokoltak, hogy a német gyárak, hadiüzemek termékeire végső soron a magyar államnak és haderőnek is szüksége van. De Szálasi miniszterelnöki/nemzetvezetői időszaka alatt történtek más olyan események is, pl. fosztogatások, tisztogatások, melyek Horthy idejében nem voltak.

2016. szeptember, Budapest.

Négyszáz évvel ezelőtt, 1616. szeptember 28-án neveztek ki esztergomi érseknek Pázmány Pétert. Az évforduló alkalmából Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek elődjét megalapozott, egyházi vezetőként, a munkásságában szerves egységet alkot az író, a prédikátor, a nyelvújító, az egyetemalapító és a főpásztor.

Erdő Péter kiemelte: Pázmány Péter nemcsak íróként volt jelentős, hanem mint a magyar nyelvű irodalom és könyvkiadás inspirálója és támogatója is. Mindazt tehát, amit szerzőként megalapozott, egyházi vezetőként, a kulturális és tudományos élet szervezőjeként sikerült szélesebb körben is megvalósítania. Pázmány rengeteget tett az oktatásért: 1623-ban Bécsben papnevelő intézetet alapított (Pázmáneum), majd 1635-ben Nagyszombatban létrehozta az első olyan magyar egyetemet, amely évszázadokon keresztül folyamatosan működött és Magyarország egyetlen egyeteme volt - ismertette a bíboros.

Erdő Péter kitért Pázmány jelentős nyelvújító munkájára is. Mint mondta, az egykori bíboros fő műve, az Isteni igazságra vezérő kalauz három kiadása között alig telt el néhány évtized, a szövegek mégis igen jelentősen eltérnek egymástól. E gyors nyelvi fejlődés magyarázza, hogy míg az első kiadás (1613) szövege még a Halotti beszéd nyelvvezetéhez áll közelebb, a harmadik - Pázmány által alaposan átdolgozott, korrigált - szövegváltozat (1637) már a mai olvasó számára is szinte akadálytalan olvasható. Emellett a jezsuita Pázmány érseksége idején is mindvégig szoros kapcsolatban maradt a magyarországi jezsuita műhellyel, az első teljes magyar nyelvű katolikus Biblia fordítójával, Káldi Györggyel és társaival. „Támogatta munkájukat, és ezzel az ő tevékenységüket is beleillesztette abba a megújulási programba, amit maga elé tűzött” - fogalmazott a bíboros.

Erdő Péter felidézte: Pázmányt már érseki kinevezése előtt megbecsült teológusként és egyházi diplomataként tartották számon, élvezte az uralkodó, II. Mátyás bizalmát, 1607-től pedig elődje, Forgách Ferenc esztergomi érsek gyóntatója és lelki vezetője volt. Minden adott volt tehát, hogy ő kövesse az 1615 októberében váratlanul elhunyt Forgách Ferencet a prímási székben. Ennek ellenére kinevezését több dolog is késleltette. Ezek közül az egyik, hogy a jezsuita rend szabályai tiltották a tagoknak főpapi vagy más méltóság viselését. Ezért a püspöki kinevezés elfogadásához egy jezsuitának vagy külön pápai felmentésre volt szüksége e tilalom alól, vagy - ugyancsak pápai engedéllyel - át kellett lépnie egy másik rendbe, esetleg világi pappá kellett válnia. Pázmány Péter a - Magyarországon kevésbé ismert - szomaszki rendbe kívánt átlépni, és ehhez engedélyt is kapott V. Pál pápától. A legújabb ku-

Nyelvújítóként is jelentőset alkotott az egyetemalapító Pázmány Péter

1596-ban szentelték pappá, ezt követően Grazban, Vágsellyén, Kassán, majd ismét Grazban tanított. Forgách Ferenc kérésére 1607-ben visszatért Magyarországra, és átvette az ellenreformáció irányítását. Hírnevét szenvedélyes hangú vitáiraival alapozta meg, számos református főúri család az ő hatására rekatolizált. II. Mátyás király 1616. szeptember 28-án nevezte ki esztergomi érsekké. Ezt egy hónap múlva a pápa megerősítette, az ünnepélyes felszentelésre 1617. február 26-án került sor Prágában. VIII. Orbán pápa 1629-ben beválasztotta a bíborosok testületébe. Pázmány Péter 66 évesen, 1637. március 19-én halt meg Pozsonyban.

1596-ban szentelték pappá, ezt követően Grazban, Vágsellyén, Kassán, majd ismét Grazban tanított.

Forgách Ferenc kérésére 1607-ben visszatért Magyarországra, és átvette az ellenreformáció irányítását. Hírnevét szenvedélyes hangú vitáiraival alapozta meg, számos református főúri család az ő hatására rekatolizált. II. Mátyás király 1616. szeptember 28-án nevezte ki esztergomi érsekké. Ezt egy hónap múlva a pápa megerősítette, az ünnepélyes felszentelésre 1617. február 26-án került sor Prágában. VIII. Orbán pápa 1629-ben beválasztotta a bíborosok testületébe. Pázmány Péter 66 évesen, 1637. március 19-én halt meg Pozsonyban.

Oszlopszent

„Megyek a városban és lépten-nyomon hazug gyűlöletkampány-plakátokba futok. Ennyi pénzt elkölteni? Hol vannak a menekültek? SEHOL. Lesznek-e valaha? Innen a magyarok is menekülnek, ember. Szíriában háború van. Ha otthon marad, az biztos halál...” Ízelítő egy facebookos sivitásból, melyre véletlenül bukkantam. Sok ilyen van. Mondják - a Caps Lock billentyűt el nem engedve. Ennek az illetőnek is bőven idézhettem volna a soraiból.

Az gyűlölet, hogy az ember nem enged be a hazájába agresszív, őrzőngő bűnözőket? Az ilyen a lakásába beengedi vajon? Az gyűlölet, ha az ember kettéválasztja a MI és ŐK fogalmakat, a MI érdekünk meg a NEM a MI érdekünk?

Ha valaki nem tud különbséget tenni a mi érdekünk és az ő érdekük közt, az életképtelen. A biológia szerint az ilyen kihal. Adja meg a címét - mondanám neki -, ma önnél vacsorázok. Kérek egy új cipőt, bőrkabátot, és szeretném az első kiadású 100 kötetes Jókai összest. Meg költőpénz. Mivel ön szerint nincs különbség a mi érdekünk meg az idegen érdeke közt, ezt elvárom, különben ön gyűlölködő.

Minden bizonnyal elzárkózna. Megnéztem az adatlapját. Harmincas éveit végén járó, vezető beosztású, egyedülálló nő. Család, gyerek nélkül. És magára - meg ránk is - zúdítana egy tömeget, mely őt a pusztá léteért gyűlöli.

Gyűlöli és elpusztítaná, ha tehetné. Mi az, hogy nő léteire vezető? Hogyhogy nincs férje és gyereke? Ez elegendő a megkövezéshez. És nem érti, mert ennek a családjá az eszme. Világpolgár. Nemzeti kötődése nincs. Gyereke se. Egy dolgot félt, babusgat, megszállott rajongással. A kis ideológiáját. Ami annyira életellenes, annyira semmi köze a valósághoz, mintha ma valaki azt mondaná, nem fürdök tíz évig, mint Szent Katalin, vagy felmászok egy oszlopra, nem jövök le évekig, s ettől majd megtisztulok. Ezt így hívták: oszlopszent. A szabadság ideológiájában hívó nő meg az oszlopszent realitása megegyezik.

Jaj, nem. Az oszlopszent csak magát teszi tönkre. Az ilyen meg minket is.

Pozsonyi Ádám

Megérkezett Magyarországról

a legfrissebb Sósorszesz gyógynövényes masszázsgél, vegyszerek.

Sósorszesz Lunage Vadgesztenyés, alkalmas a visszeres lábára.

Sósorszesz Lunage Kalendulás nagyszerű izületre.

Ausztrália és New Zealand fehatalmazott forgalmazója.

Telefonon István: 0407 683-002 vagy (03) 9439-7067

Lower Plenty Vic. 3093 Australia

Népzene oktatás

Azok a személyek akik szeretnék a magyar népzene terén fejleszteni képességeiket 3 és 4 húros brácsán, nagybőgőn, erdélyi tangóharmonikán (nem lakodalmas, nem keringő, nem tangó stílus), tehát a magyar népzenei stílus kísérő hangszerek elsajátítása irányában, kérem jelentkezzenek Sinka Imrénél vagy Szabó Endrénél a következő telefonszámokon.

Sinka Imre 0413 423-130 Szabó Endre 0418 378-620

Az oktatást a magyar állam KCSPs program keretében Bobár Zoltán oktató fogja vezetni.

A program december 9-ig. tart hivatalosan.

Hangszer szükséges.